

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15027964	IES de Oroso	Oroso	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	1º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	15
6. Medidas de atención á diversidade	16
7.1. Concreción dos elementos transversais	17
7.2. Actividades complementarias	18
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	19
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	20
9. Outros apartados	21

1. Introducción

A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual de 1º de ESO supón a primeira experiencia do alumnado con moitas técnicas e ferramentas gráfico-plásticas, así como a súa impartición por un profesor especialista da materia. Para moitos é, ademais, a primeira aproximación a un contexto plástico e creativo polo que é fundamental que durante este primeiro curso o conxunto da aula se sinta estimulada, fomentando a experimentación, a participación e a creatividade que os contidos da materia proporcionan.

A nova estrutura que presenta o decreto que se pon en práctica por primeira vez o presente ano, divide a materia en 4 grandes bloques de contidos e criterios que se distribúen na presente programación ao longo de 6 unidades didácticas. O obxectivo non é outro que o de proporcionar ao alumnado unha formación holística que non só é imprescindible para coñecer as posibilidades laborais e as aplicacións prácticas que poden ter os estudos e coñecementos artísticos, senón que aportarán tamén ferramentas propias dun pensamento diverxente e creativo co fin de promover unha mentalidade crítica e auto-esixente para o día a día. Con este obxectivo, o proceso de ensinanza orientarase en dous grandes eixos: a capacitación para un futuro laboral por unha banda e (principalmente) o desenvolvemento das capacidades críticas, reflexivas e creativas do individuo pola outra.

O primeiro bloque, Patrimonio artístico e cultural, supón unha importante novidade fronte o anterior decreto e posiblemente o reto máis importante e enriquecedor ao que se someterá o alumnado. O coñecemento de diferentes movementos e xéneros artísticos, a valoración do noso patrimonio máis próximo e o descubrimento de artistas mulleres que destacaron en diferentes disciplinas artísticas traballarémolo transversalmente nas diferentes unidades ao longo de todo o curso, con actividades coma imitar as técnicas de algún/algunha artista, investigar sobre algún movemento ou descubrir as obras ou artistas máis próximos.

O terceiro bloque, Expresión gráfico-plástica e técnica: fundamentos e procedementos que se traballará durante o primeiro segundo trimestre (e transversalmente durante o primeiro especialmente), encadra os contidos máis técnicos, relacionados ca xeometría e os diferentes sistemas de representación. A linguaxe internacional do debuxo técnico permítenos transmitir, interpretar e comprender ideas ou proxectos de xeito fiable, obxectivo e inequívoco, sendo indispensable tanto para a realización de procesos de investigación sobre as formas, como para a comprensión gráfica de bosquexos e proxectos tecnolóxicos e artísticos nos que o fin sexa a creación de produtos que poidan ter valor utilitario, artístico ou ambos.

O segundo bloque, Elementos formais da imaxe e da linguaxe visual. A expresión gráfica, traballarase principalmente durante o segundo trimestre e supón a parte máis lúdica da materia na que o alumnado deberá de experimentar con diversos materiais a partir das diferentes propostas buscando a súa expresión máis persoal.

Durante o último cuarto bloque, Imaxe e comunicación visual e audiovisual no que traballaremos durante o 3º trimestre, coñeceremos as posibilidades comunicativas das imaxes, realizando e analizando de xeito crítico e con perspectiva de xénero diferentes proxectos publicitarios. Sumerxirémonos ademais no concepto arte-movemento (orixe do audiovisual) analizando as primeiras creacións e realizando os nosos propios experimentos.

Tanto a metodoloxía coma os recursos propostos para esta materia, baséanse nas características do alumnado do IES de Oroso establecidas no Proxecto Educativo do Centro e consideran unha marxe flexible para desenvolverse respectando os diferentes ritmos de aprendizaxe e a diversidade do alumnado, sendo conscientes de que este documento non debe constrinxir os posibles cambios que consideremos oportunos realizar ao longo do curso escolar, co obxectivo de mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se convierten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2			5	1-3-4	3	1-2	3-4
OBX6 - Apropiarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Patrimonio Artístico e Cultural. Os xéneros e o patrimonio artísticos.	Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico, incorporando ademais a perspectiva de xénero. Xéneros artísticos e evolución ao longo da historia da arte.	9	6	X	X	X
2	Trazados xeométricos básicos e as súas aplicacións.	Introdución aos trazados xeométricos básicos: ángulos, triángulos, polígonos regulares e irregulares, teorema Thales, proporcionalidade, construción dun polígono nun número calquera de partes iguais, elementos notables...	23	16	X		
3	Os sistemas de representación.	Introducción ós sistemas de representación: sistema diédrico e vistas normalizadas. Nocións básicas da súa metodoloxía.	14	10	X	X	
4	Expresión Plástica.	Punto, liña e plano. Forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas dos elementos visuais. Recursos para expresar sentimentos e sensacións a través da linguaxe visual. Uso e características das técnicas planas, secas e húmidas e a súa utilidade na expresividade artística.	20	14		X	
5	Arte tridimensional (creación e representación)	Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións.	14	10		X	X
6	A linguaxe visual, funcións e tipoloxías. Imaxe e comunicación visual e audiovisual	Función informativa, comunicativa, expresiva e estética. A imaxe fixa, secuenciada e en movemento. Formatos analóxicos e dixitais das imaxes. Imaxen fixa: a linguaxe do cómic. Orixe, evolución e exemplos significativos. Imaxe secuencial: posibilidades expresivas da fotografía. Orixe, inicios evolución e características.	20	14			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Patrimonio Artístico e Cultural. Os xéneros e o patrimonio artísticos.	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Interpretar o contexto sociopolítico e histórico baixo o que unha obra de arte está creada, para entender a perspectiva de xénero que condiciona a obras e artistas ao longo da historia da arte.	PE	20
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Entender, dun xeito básico, como o feito artístico ven condicionado por factores históricos e sociais e, do mesmo xeito, comprender tamén a perspectiva de xénero baixo o que está creado.	TI	80
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Entender minimamente a orixe, a repercusión e a importancia do noso propio patrimonio para poder entender o patrimonio cultural e artístico universal.		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Discriminar e entender minimamente os distintos contextos culturais e históricos e como estes inflúen nas obras de arte correspondentes, tendo en conta os factores sociais e formais que os condicionan.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Valorar as distintas producións artísticas, tamén as creadas na aula, sendo minimamente críticos, curiosos e respectuosos coas múltiples solucións creativas dos distintos contextos culturais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos máis destacados. - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico.

UD	Título da UD	Duración
2	Trazados xeométricos básicos e as súas aplicacións.	16

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.	PE	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	80
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Saber elixir as técnicas necesarias, dun xeito básico, despois de experimentar con elas, para ser quen de comunicar os sentimentos e ideas requiridos, desenvolvendo certa reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimentar cas diferentes técnicas de creación tridimensional propostas na clase (modelado en barro, ensamblaxe de cartón, etc)		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito minimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
3	Os sistemas de representación.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.	PE	40
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito minimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
4	Expresión Plástica.	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Utilizar correctamente as ferramentas elementáis do debuxo técnico na realización das diferentes construcións básicas (trazados xeométricos básicos triángulos, cuadriláteros e polígonos regulares).	PE	10
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Valorar as principais linguaxes das producións creativas.	TI	90
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Experimentar minimamente, para despois elixir os recursos técnicos máis axeitados, co gallo de achegarse aos fins expresivos buscados.		
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Crear producións artísticas, dun xeito individual ou colectivo, coas técnicas máis idóneas para mostrar a integración de racionalidade, empatía e sensibilidade.		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Acadar solucións creativas lóxicas a unha premisa, dun xeito individual ou colectivo.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Apoiarse, en maior ou menor medida, en referencias do propio patrimonio, como base para acadar novas solucións creativas axeitadas.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Aplicar as diferentes técnicas de expresión gráfico-plásticas e as posibilidades da xeometría na realización de actividades asociadas a 3 dos xéneros pictóricos fundamentais: paisaxe, retrato e natureza morta.		

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimentar cas diferentes técnicas de creación tridimensional propostas na clase (modelado en barro, ensamblaxe de cartón, etc)		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Cumplir minimamente cas indicacións expostas ao inicio de cada actividade.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Participar na aula, mostrando interese e actitude crítica cara o traballo propio e o dos seus iguais. Aportar opinións argumentadas e posibilidades de mellora.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
5	Arte tridimensional (creación e representación)	10

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.	TI	100
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Saber elixir as técnicas necesarias, dun xeito básico, despois de experimentar con elas, para ser quen de comunicar os sentimentos e ideas requiridos, desenvolvendo certa reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Amosar un mínimo de iniciativa ao experimentar coas distintas técnicas e linguaxes expresivas para xerar mensaxes propias.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Explicar, dun xeito minimamente lóxico e organizado, os procesos e o resultado das producións gráfico-plásticas, reflexionando sobre os erros e procurando outras solucións máis axeitadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
6	A linguaxe visual, funcións e tipoloxías. Imaxe e comunicación visual e audiovisual	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Entender como o feito artístico ven condicionado por factores históricos e sociais e, do mesmo xeito, comprender tamén a perspectiva de xénero baixo o que está creado.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Saber recoñecer minimamente as particularidades das distintas técnicas e linguaxes artísticas, en función dos distintos contextos, buscando a información e analizándoa con eficacia.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Valorar as principais linguaxes das producións creativas.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Apoiarse, en maior ou menor medida, en referencias do propio patrimonio, como base para acadar novas solucións creativas axeitadas.	TI	100
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Ser quen de desenvolver producións gráfico-plásticas sinxelas, respondendo a unha premisa, de xeito individual ou colectivo.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Manter unha actitude minimamente aberta e mostrar interese recoñecendo as principais funcións das diferentes manifestacións artísticas e a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Fundamentándonos nos principios pedagóxicos que describe o artigo 17 do DECRETO 156/2022, do 15 de setembro, propoñemos unha serie de principios metodolóxicos que conflúen en procedementos didácticos, ambos subordinados en todo momento á análise das situacións e realidades que se produzan na aula, co propósito de abarcar as necesidades e intereses educativos do alumnado e desenvolver as competencias e os obxectivos do nivel educativo correspondente.

Baseámonos no principio de intervención constructivista e na aprendizaxe centrada no alumnado e a súa diversidade, (ritmos de aprendizaxe e tipos de intelixencias, Gardner, 1995), partiremos do nivel de coñecementos previos do alumnado, así como das súas afeccións e experiencias. Este diagnóstico previo realizarase mediante actividades de inicio, Brainstorming, coloquio na aula, concursos interactivos e participativos) e permitíranos establecer as pautas de traballo a seguir en función das necesidades de cada grupo. Promoveremos a creación de aprendizaxes significativas (Ausubel, 1986) aproveitando a súa vez os coñecementos individuais para relacionalos con novas aprendizaxes. O contacto coa comunidade educativa e o entorno (mediante traballos grupais e nos exteriores do centro) permitirá crear contextos de aprendizaxe nos que hibridar contidos coñecidos cos de nova adquisición.

Proporcionaremos o desenvolvemento de aprendizaxes Funcionais, orientando o proceso de ensinanza cara as posibilidades de aplicación real do aprendido. As actividades serán progresivas, de menor a maior dificultade, de maneira que a súa complexidade gradual permita progresar con retos educativos e buscar unha interactividade nos procesos de aprendizaxe entre os contidos de EPV e o resto de materias. Propiciar un clima onde a arte e a creatividade forme parte do día a día, atopando valor artístico e estético no cotián e próximo permitirá establecer nexos entre os contidos e a súa aplicación real (afianzando os coñecementos) polo que formularemos actividades que fagan referencia a artistas galegos e participando nas actividades artísticas que poidan xurdir na contorna.

Os mecanismos que implica o propio proceso creativo, contribúen a promover unha metodoloxía activa fomentando a actitude curiosa, crítica e investigadora do alumno/a.

Fomentan tamén ao traballo en equipo, mediante o diálogo na aula e a posta en común de traballos, permitíndonos coñecer propostas heteroxéneas, afianzando a seguridade do alumnado, e promocionando a autocrítica e o respecto polo traballo propio.

Segundo estes principios a metodoloxía didáctica de cada unha das unidades seguira na maioría dos casos a seguinte estrutura:

- Diagnóstico de coñecementos previos: con ferramentas activas e participativas (debates, kahoot, brainstorming) que permitan realizar una avaliación inicial e establecer un punto de partida para novas aprendizaxes. Correspondese cas actividades sobre ideas previas.
- Exposición de contidos: partiremos da análise do proceso anterior e utilizaremos o método expositivo ou demostrativo segundo conveña, sustentándonos en información visual (presentacións) e audiovisual. Correspondese cas actividades de desenvolvemento.
- Aprendizaxe por descubrimento: mediante actividades de aplicación poderemos construír o esquema de coñecemento máis propicio para cada alumno/a, fomentando a lectura e da busca activa de información e recoñecendo os medios lexítimos e viables dos que non o son. Terá formatos e dificultades heteroxéneas.
- Posta en común e análise: exposición dos traballos realizados, seguindo a estrutura de defensa e posterior análise grupal ou a de portfolio ou autoavaliación co fin de fomentar o espírito crítico e a capacidade de comunicación.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Aula de Plástica con 23 (+2) mesas de debuxo técnico e un espazo anexo cuberto e con ventilación para o secado de pinturas ou o uso de aerosois.
Un ordenador con conexión a internet e proxector con pantalla e impresora tinta multifuncional A4
Tórculo e diferentes materiais e ferramentas para estampa e grabado.
Forno de cerámica e diferentes materiais e ferramentas para modelado.
Material de aula de uso común (para casos particulares): Lápices, regras, pegamento, tesoiras, cores, etc.
Materiais pictóricos funxibéis: carbón, lapis conté, sanguina, pinturas acrílicas, témperas, pintura en spray, tintas de gravado, etc
Aula de informática do centro. Aula virtual do IES de Oroso. Biblioteca de aula con libros de arte e deseño, técnicas, exposicións e biografías de artistas.
Libros de arte, tanto de temas técnicos, como catálogos de artistas, movementos artísticos, etc.
Guillotina

Promoverase o uso de medios dixitais e audiovisuais que faciliten a comprensión de contados mantendo a información da documentación proporcionada en formato papel. Potenciarase o uso da plataforma virtual onde se poderá consultar moita da documentación mostrada na aula, con enlaces de interese e suxestións ca finalidade de fomentar a experimentación e a creatividade. Aportando ferramentas para a creación do noso propio material. En ocasións, esta plataforma tamén se utilizará para realizar entregas de exercicios.

O alumnado utilizará as técnicas contempladas nos contidos da materia, tentando adaptarnos tanto á súa economía coma a súa esixencia técnica. Fomentaremos o uso de materiais cotiáns e de refugallo co fin de crear unha conciencia crítica sobre a optimización dos recursos a reciclaxe e o coidado do noso entorno e poderán ser aportados polo alumnado, así como contar con eles na aula. Concienciarase ao alumnado para un uso responsable do material tanto individual coma da aula respecto ao se uso, conservación e coidado, xa que serán as nosas ferramentas de traballo.

O material obrigatorio que debe aportar o alumnado e ter presente os días de clase na aula tal e como se comunica ao principio do curso é o seguinte:

- Carpeta tipo "proxectos" de lomo maior o igual a 5cm
- Carpetilla tamaño A4 para almacenaxe das láminas e traballos realizados.
- 3 lápices (hb, 2b e 2h)
- Portaminas 0,5mm e minas HB
- Regra ríxida de 30 cm, escadra e cartabón (21-25cm) e transportador de ángulos.
- Compás preferiblemente con axuste de roda de precisión.
- Goma e sacapuntas.
- Caixa lápices de cores e de rotuladores punta normal.
- Tisoiras uso escolar e barra de pegamento.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial debe proporcionar información relevante sobre os niveis xerais do grupo e do alumnado que o integra e servir como punto de partida para a contextualización do proceso de ensinanza-aprendizaxe. Pode ser moi útil para orientar a programación, a metodoloxía a utilizar, a organización da aula,... así como para axustar a actuación docente ás necesidades, intereses e posibilidades do alumnado.

Nunha segunda fase da avaliación inicial, coincidinte coa de calquera proceso de avaliación, é a recollida de información. Tratarase de manter o equilibrio entre recoller todos aqueles datos que sexan precisos para o que se quere facer e centrarse só naqueles que sexan útiles para a decisión a tomar. Os aspectos sobre os que recoller información serán:

- Competencia curricular: comunicación, autonomía, habilidades...
- Características do alumno/a: intereses, motivación, estilo de aprendizaxe...
- Entorno: contexto educativo (itinerario elixido, materias pendentes...), contexto familiar, contexto social.

A reunión de avaliación inicial co equipo docente e o Departamento de Orientación, así como a información aportada polo titor do grupo, axudará a completar a información recollida e poñela en común. Unha vez analizada toda a información, tomaranse decisións sobre os seguintes aspectos:

- Respecto ao currículo: deseñar adaptacións curriculares e reforzos nos casos necesarios.
- Respecto á forma de traballar na aula: organizar grupos, distribuir o material...
- Respecto a aspectos organizativos: distribución das unidades didácticas, organización da avaliación...

Para a nosa materia, ao principio do curso e ao inicio de cada unidade realizarase unha avaliación inicial, co propósito de diagnosticar as necesidades, coñecementos e intencións do alumnado respecto aos contidos que se pretenden traballar. Os resultados recollidos neste proceso non terán valor na cualificación final.

- Avaliación inicial ao inicio do curso.

Durante as primeiras sesións do curso realizaranse unha proba e/ou serie de tarefas (non avaliábeis) que permitan coñecer diferente información sobre o grupo, co propósito de adaptar o proceso de ensinanza-aprendizaxe aos seus gustos e coñecementos tal e como queda establecido nas concrecións metodolóxicas.

Paralelamente, realizarase unha análise individualizada das tarefas de cada alumno/a que xunto ca información proporcionada polo equipo directivo e o equipo de orientación durante as sesións de avaliación inicial permitirán tomar decisións no referente a:

- A metodoloxía utilizada e á realización de adaptacións metodolóxicas se procede.
- A realización de adaptacións curriculares e reforzos no alumnado que o necesite.
- Aos agrupamentos realizados na aula para os traballos en grupo.
- A modificación da temática utilizada para introducir os diferentes contidos do currículo.
- A organización de outros aspectos do proceso de ensino-aprendizaxe: temporalización, distribución das unidades didácticas, etc.

- Avaliación inicial ao inicio de cada unidade:

Co obxectivo de diagnosticar o nivel de coñecementos previos do alumnado, así como das súas afeccións e experiencias, durante as primeiras sesións da unidade e recurrido a actividades de inicio (Brainstorming, coloquio na aula, concursos interactivos e participativos, etc) poderemos establecer as pautas de traballo a seguir en función das necesidades de cada grupo.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	9	23	14	20	14	20	100
Proba escrita	20	20	40	10	0	0	14
Táboa de indicadores	80	80	60	90	100	100	86

Criterios de cualificación:

Criterios de cualificación:

Os criterios de avaliación, que se desprenden directamente dos devanditos obxectivos, están deseñados para comprobar o grao de consecución dos mesmos por parte do alumnado, motivo polo cal tanto criterios coma subcriterios (no caso de que existan) son o noso referente para a calificación.

Mediante a súa distribución ao longo das unidades didácticas permítennos avaliar: contidos, uso correcto de técnicas e recursos, actitude crítica, expresividade, traballo individual e en grupo, uso de materiais e instalacións, exposición e presentación de actividades e implicación e motivación na materia.

O grao de consecución de cada criterio establecerase mediante os seguintes instrumentos:

- Láminas teórico-prácticas.
- Fichas e probas escritas teórico-prácticas.
- Proxecto fin de unidade e/ou trimestre.
- Diario de aula onde se rexistre a actitude e participación na aula incluíndo a observación onde se rexistre o uso dos diferentes medios e recursos.

O peso dos instrumentos na nota de cada Unidade será do 70% de láminas, proxecto e diario de aula e 30% da proba obxetiva teórico-práctica (no caso de haber).

A cualificación de ditos instrumentos, é dicir os indicadores de logro, realizarase coas seguintes ferramentas avaliativas, (respectivamente ós instrumentos) e serán coñecidos polo alumnado:

- Rúbrica de consecución. (Táboa de Indicadores)
- Proba obxetiva de coñecemento teórico-práctico. (Proba escrita)
- Rúbrica de consecución. (Táboa de Indicadores)
- Lista de cotexo. (Táboa de Indicadores)

Posto que a práctica totalidade da materia está orientada ao traballo da aula, e ao existir grande cantidade de criterios de avaliación que fan referencia á actitude crítica e participativa por un lado e ao uso correcto de técnicas e recursos polo outro, o feito de non traballar durante as sesións, interromper ou faltar ao respecto aos compañeiros e presentarse na aula sen o material de traballo e sen un motivo xustificicado repercutirá por unha parte nas faltas de conducta (normas do centro) e penalizará a realización do traballo no tempo e sesións estimadas para cada tarefa, dificultando a evolución do alumno e a adquisición dos obxectivos e contidos da materia.

Polo xeral (salvo que se indique o contrario polo docente debido ás diferentes particularidades e causas xurdidas), neste curso os traballos se realizarán obrigatoriamente na aula; e avaliarase unicamente os traballos feitos na clase polo que a recollida de material, estudo e busca de información a farán fora da aula. Unha vez avaliados, os traballos serán devoltos ó alumnado e serán gardadas na carpeta e na aula ate o final do trimestre.

No caso de non poder terminar un traballo por ausencia xustificada ou por necesitar máis tempo para rematalo (pola minuciosidade do mesmo, por traballar a un ritmo mais lento cos demais compañeiros...e en xeral polas individualidades do alumnado), será o profesor quen autorice a levar ese traballo para traelo rematado. En ningún caso se admitirá a recollida de traballos feitos na casa si o alumno non aproveita o tempo que ten na clase para a súa realización.

CALIFICACIÓN E INDICADORES DE LOGRO

- As láminas e exercicios correspondentes a cada unidade deberán de ser entregadas no prazo indicado
- Cada lámina-exercicio non entregado computará coma un 0.
 - Cada exercicio non rematado computará como "T" e equivalerá a unha nota 1/10 (ou proporcional á escala adoptada).
 - O final de cada trimestre concederase ao alumnado una serie de sesións (normalmente entre 1 e 4 sesións) para poder facer os non entregados, rematar os "T" ou incluso mellorar ou repetir algunha co fin de subir a cualificación final para que o alumnado poida superar estas dificultades con rapidez e seguir o ritmo do grupo no caso de estar interesado.

CUALIFICACIÓN FINAL:

- Do trimestre: será a media aritmética de cada unha das unidades didácticas traballadas.
- Do curso (etapa): será a media aritmética de todas as cualificacións das unidades didácticas traballadas e avaliadas no curso -sen redondear e empregando dous decimais.

Criterios de recuperación:

O ideal para que o alumnado poida ir superando as dificultades en canto son detectadas, é que reincida sobre os obxectivos non acadados, por medio da reelaboración de traballos.

Así, para poder recuperar as notas das unidades non superadas, o alumnado poderá repetir os traballos con notas inferiores a 5/10 (ou proporcionalmente a escala empregada) e os non entregados. Para o cálculo da media, a nota dos traballos repetidos substituirá á dos anteriores.

- De cada unidade:

Por medio da entrega dos exercicios de cada unidade didáctica poderase facer unha diagnose das dificultades do alumnado no tocante aos diferentes contidos da materia indicando as medidas a tomar durante o transcórreo do trimestre do que forma parte dita unidade.

No caso de non superar a Proba Escrita que poida formar parte dunha Unidade Didáctica, volverase a repetir dita Proba Escrita nese período reservado en cada trimestre a cal englobe a proba non superada ou una única proba que englobe todas as realizadas e non superadas.

- De cada trimestre:

O alumnado que ao final de cada avaliación acade na media dos criterios traballados na mesma, unha puntuación inferior a 5 ($< 4,99$) nos prazos establecidos, terá a oportunidade de acreditar a súa consecución durante o período marcado polo docente para: facer, rematar (ou mellorar) ditas láminas non superadas. A puntuación obtida nas novas entregas substituirá a das anteriores no caso de ser esta superior.

No caso de que novamente non se acaden a consecución dos criterios no procedemento anterior, o alumnado poderá acreditar a súa consecución nunha convocatoria no mes xuño, anterior á avaliación final e que consistirá:

- Realización na aula e entrega das láminas-exercicios de todas (ou as consideradas e pactadas polo docente) das Unidades Didácticas con nota inferior a 5 das Unidades Didácticas non superadas.

- Realización dunha Proba Escrita que englobe o conxunto de Probas Escritas realizadas no curso.

Respectaranse os instrumentos previstos para a avaliación de cada criterio de avaliación. Ao fin de este procedemento e independentemente de ter ou non superada algunha avaliación realizarase a media dos criterios e subcriterios,

No caso de que a media obtida sexa menor a 5 ($< 4,99$; non redondeada e con dous decimais) considerarase non superada a materia.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

SEGUIMIENTO PERIÓDICO:

O alumnado con esta materia pendente poderá recuperala seguindo un plan de reforzo ao que o alumnado terá acceso, preferiblemente, a través da aula virtual do centro. Tendo en conta as necesidades do alumnado, os materiais dixitais poden ser complementados cun caderno de actividades en formato físico.

O profesorado poderá realizar un seguimento continuo do plan e do alumnado a través da aula virtual, ou mediante reunións presenciais.

A avaliación levarase a cabo nas datas indicadas e feitas públicas desde o centro, a través de entregas de traballos que serán recollidos de xeito físico ou a través da aula virtual. É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato (caderno, carpeta, traballos soltos, dixital...) técnicas, materiais, etc., e que sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta á hora da consecución dos indicadores de logro.

A nota final consistirá na media aritmética das 3 entregas ou avaliacións, que permitirá ao alumnado unha progresividade na adquisición das competencias requiridas para superar a materia.

PROBA FINAL:

De non superar a materia a través das entregas periódicas, o alumnado poderá presentarse a unha proba final, que consistirá nunha proba teórico-práctica de todos os contidos da asignatura e que se realizará nunha data acordada entre alumnado e docente.

6. Medidas de atención á diversidade

Partimos da idea do principio de individualización do ensino e de que a aula é un conxunto de diversidade. Deberemos ser flexibles á hora de adaptar a nosa programación, especialmente a metodoloxía, adoptando medidas de carácter preventivo unha vez coñecemos as características das persoas coas que imos traballar. A nosa materia é especialmente agradecida neste sentido, polas súas características intrínsecas e pola multitude de solucións que poden resultar de cada proposta. A inclusión será un factor determinante no desenvolvemento das propostas de traballo das unidades didácticas, que terán lugar en ambientes de aprendizaxe centrados no alumnado, para que todos poidan demostrar o seu potencial e sexan partícipes das situacións de aprendizaxe. Isto será moi enriquecedor para eles pero tamén para o resto de alumnos e para nós como profesionais da educación.

Debemos partir dunha detallada avaliación inicial para coñecer ao noso alumnado. Cada curso podemos enfrontarnos ao reto de ter alumnado con discapacidade visual, auditiva, motoras, así como diagnósticos de TDAH ou TEA, entre outras moitas patoloxías. Tamén atoparemos alumnado recentemente incorporado ao noso sistema educativo, procedente do estranxeiro, algúns deles sen coñecer as linguas vehiculares, estudantes que proveñen de diferentes orixes socioeconómicas, con condicións persoais difíciles, distintos xeitos de aprender, ritmos de asimilación dispares e niveis de motivación desiguais. Tampouco podemos esquecer ao alumnado de altas capacidades que son un desafío para o docente e unha gran fonte de inspiración para o resto de compañeiros.

Conscientes de que perseguimos acadar os obxectivos propostos de acordo ás capacidades e intereses do alumnado, as medidas de atención á diversidade centraranse en:

- **MEDIDAS CURRICULARES E METODOLÓXICAS:** supoñen unha adaptación encamiñada a modificar as disfuncións, transitorias ou permanentes, detectadas en certo alumnado.

- En caso de que un alumno ou alumna non acade os obxectivos mínimos, trataremos de ofertar unha variedade de actividades de reforzo, a través de exercicios adaptados e de consolidación.

- Utilizaremos multiplicidade de procedementos e mecanismos de avaliación e de recuperación.

- É importante, tamén, favorecer a existencia dun bo clima de aprendizaxe na aula e insistir en reforzos positivos para mellorar a auto estima.

- Favoreceremos o traballo en equipo, preferiblemente en pequenos grupos para que o alumnado poida desenvolver distintos roles.

- En caso de alumnos con necesidades educativas específicas de apoio educativo, seguindo as indicacións do Departamento de Orientación, realizaremos as adaptacións curriculares oportunas, os reforzos educativos necesarios e estableceremos os recursos de apoio que o favorezan.

- O alumnado con discapacidade que poidan ser escolarizado disporán da modalidade que lles garanta unha resposta máis axeitada ás súas necesidades.

- Co alumnado que requira ser hospitalizado ou permanecer convalescente no seu domicilio, favoreceremos a continuidade na nosa materia e a comunicación a través da aula virtual ou do profesor de atención domiciliaria.

- O alumnado valorado como de altas capacidades pode ampliar o currículo ou aceleralo así como flexibilizar o período de permanencia na etapa.

- **MEDIDAS INTERDISCIPLINARES E COLABORATIVAS:**

- Existen tarefas nas que sería interesante colaborar con profesores de materias afíns e complementarias podendo abordar proxectos conxuntos. Isto para os estudantes é unha aprendizaxe moito máis global e permítelles entender mellor a aplicación e o sentido dos saberes.

- Unha frecuente comunicación coas familias resulta crucial nos casos de alumnado con necesidades educativas especiais. Elas nos poden indicar cales son as fortalezas e a maneira máis axeitada para traballar cos seus fillos. Ás veces estas familias están asesoradas por profesionais que tamén nos poden guiar á hora de concretar procedementos instrumentais e adaptar a materia para ter máis posibilidades de éxito.

- **MEDIDAS ORGANIZATIVAS:**

- Se a dispoñibilidade horaria permitise agrupamentos flexibles, sería moi favorecedor para a atención á diversidade e a elaboración de traballos con procesos técnicos máis complicados, de ser necesario pola natureza do grupo.

- Dispoñemos de plans de acollida ao alumnado estranxeiro con atención educativa específica para aqueles que se incorporen tardiamente ó sistema educativo e presente graves carencias en lingua castelá e/ou galega. Isto dependerá da dispoñibilidade horaria do centro, e tendo en conta que este alumnado se incorpora co curso xa iniciado, cando os horarios xa están pechados, é de moi difícil consecución. O alumnado que se escolarice

tardiamente ao noso sistema e presente un desfase curricular de máis de dous cursos incorporaranse nun curso inferior ao que lle corresponde por idade.

- Non podemos esquecer a importancia da acción tutorial e da prevención do absentismo así como a indispensable colaboración co Departamento de Orientación.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión de lectura.	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X					X
ET.4 - Competencia dixital.	X	X	X	X		X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial.	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico.	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero.	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade.	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable.	X				X	
ET.11 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais.	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Prevención e resolución pacífica de conflitos.	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Tal e como establece o decreto 156/2022, durante todas as sesións e unidades didácticas da materia fomentaranse a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a concienciación e formación sobre o cambio climático, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, a pluralidade e o respecto polo Estado de dereito. Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero. Así mesmo, empregarase unha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas e que sexa non sexista, nos termos establecidos legalmente.

Segundo se recolle no decreto que regula a implantación da Educación Secundaria Obrigatoria, os elementos transversais deberán tratarse en todas as materias do curso. Recollemos neste listado todos os que son obrigatorios e tamén os que consideramos importantes para a materia e a formación do noso alumnado.

Deberemos telos en conta á hora de seleccionar os materiais cos que se traballará, sexa en formato texto, imaxes ou contidos audiovisuais. Tamén no deseño das actividades que o alumnado porá en práctica, na organización dos equipos de traballo, na orientación dos debates que xurdan, etc.

Algunhas concrecións dos elementos transversais citados son as seguintes:

- Na educación para a igualdade de xénero, evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.
- En canto ao emprendemento social e empresarial e á creatividade, trataremos de afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- Na cooperación entre iguais e a prevención e resolución de conflitos, fomentaranse os valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e polo Estado de dereito, e o rexeitamento da violencia terrorista ou calquera outro tipo de violencia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Visitas a espazos expositivos, virtuais ou presenciais da contorna.	Visitas guiadas a exposicións en museos, galerías, salas de exposicións, etc., con eventos temporais ou permanentes			
Charlas informativas relacionadas con distintos intereses para o noso alumnado.	Charlas impartidas por todo tipo de profesionais relacionados coa materia.			
Participación en distintos premios e concursos vinculados á nosa área.	Concursos dentro e fóra do centro que lles axudan a aprender a presentar un proxecto e os animan a polos en práctica eles mesmos no futuro.			
Realización de proxectos do Departamento e interdisciplinares.	Participar nas propostas dos equipos de Normalización, Biblioteca, Actividades Extraescolares ou outros. O noso alumnado pode participar en propostas creativas como a revista do instituto, murais, a árbore de Nadal, o acto de graduación de fin de curso, Entroido, iniciativas como a arquitectura pedagóxica ou calquer proposta que poda enriquecer ó noso alumnado, xa parta do noso departamento ou doutros.			
Concurso de postais de nadal.	Participación no concurso de ilustración de postais de nadal en colaboración co departamento de francés.			

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Concurso de chiste gráfico.	Para celebrar o día da Banda Deseñada (30 de abril) o alumnado participará nun concurso de chistes gráficos en galego, colaborando á súa vez co Equipo de dinamización de lingua galega.			

Observacións:

Tratarase de planificar as actividades complementarias do departamento antes do inicio do curso, na medida do posible. Non sempre pode ser xa que hai eventos que son ofertados ao longo deste, hai cambios nas programacións das institucións artísticas da comunidade ou non sempre as coñecemos ao inicio do curso académico polo que estas propostas poderañ ser modificadas, substituídas ou complementadas con outras que poidan xurdir durante o curso escolar na contorna e que teñan relación co currículo da materia.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
(P) Consulto a programación ao longo do curso e, en caso necesario, realizo e anoto as modificacións.
(P) Ao confeccionar a programación teño en conta as oportunidades que me ofrece o contexto e adáptome a este.
(P) Dou a coñecer ao alumnado os elementos básicos da programación.
(A) Antes de comezar unha unidade, explico ao alumnado "que", "con que frecuencia" e "en base a que" avaliarei.
(M) Amoso, ao principio de cada unidade didáctica, traballos variados de cursos anteriores, que se adaptan á tarefa solicitada para que sirvan de exemplo ao alumnado do que se pode facer.
(M) Motivo o meu alumnado partindo dos seus coñecementos previos, relacionando os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade das actividades e creando expectativas.
(M) O alumnado traballa do seguinte xeito: Individualmente / por parellas / en grupos reducidos / en grupos grandes.
(M) Os exercicios que propoño son do seguinte tipo: pechados, dirixidos... / abertos, procedimentais, proxectuais, diversos, etc. / facilitan o traballo cooperativo. / impulsan a comunicación: buscar información, interpretar, tomar decisións, crear, razoar, explicar aos demais, etc.
(M) Na metodoloxía que aplico: emprego todo tipo de recursos e materiais para a aprendizaxe: material manipulativo, audiovisual, impreso, etc. / propoño actividades para facilitar a aprendizaxe autónoma / baséome nas explicacións teóricas e no libro/apuntes.
(M) Como paso as horas lectivas: intentando conseguir silencio / impartindo teoría e explicacións / respondendo a preguntas, fomentando a participación, desenvolvendo prácticas, etc. / Observando / Corrixindo ao alumnado de xeito individual.
(M) Ao comezo de cada unidade o alumnado coñece os obxectivos e competencias que queremos desenvolver, as actividades que realizarán, como se lles avaliará...
(AD) Que fago para coñecer a composición da clase? Pasar unha proba ao comezo do curso escolar / ler os informes anteriores / ver os resultados da avaliación / facilitama o titor/a, o Xefe/a de Estudos, o Orientador/a / facilitanma nas reunións de grupo (reunións de avaliación, de titores, de nivel...)
(AD) Teño en conta a diversidade á hora de organizar a clase, de crear os grupos, etc.
(AD) A miña programación ten en conta a diversidade.
(AD) Dou ao alumnado a explicación que precisa: No grupo grande / No grupo pequeno / De xeito individual.

(AD) Propoño tarefas de diferente nivel en cada unidade e exame.
(AD) Teño en conta o alumnado que se afasta da media dos resultados (tanto por arriba como por abaixo).
(A) Utilizo diferentes tipos de probas: exames escritos / exames orais / traballo individual / traballo en equipo.
(A) Que teño en conta para medir os resultados? A nota final / o avance, tendo en conta a situación de partida.
(A) Entre avaliacións, programo un ou varios plans de recuperación dependendo dos resultados obtidos polo alumnado.
(A) Na avaliación teño en conta diferentes competencias.
(A) Unha vez rematada a unidade ou o proxecto didáctico, avalío a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe: Non / De xeito individual / En grupo (con membros do departamento, o equipo de avaliación...) / Co alumnado.

Descrición:

Para levar a cabo unha adecuada avaliación da práctica docente, é necesario ter en conta:

- Establecer indicadores de logro que servirán para comprobar o funcionamento da programación e valorar a actuación propia como docente.
- Diseñar un procedemento adecuado para recoller os datos correspondentes que permitan valorar a situación.
- Analizar os resultados obtidos.
- Propoñer e incorporar as medidas de mellora que sexan necesarias.

Os indicadores de logro organízanse en torno a catro apartados:

- (P) Programación.
- (M) Metodoloxía.
- (AD) Atención á diversidade.
- (A) Avaliación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación revisarase ao empezar o curso, a partir das propostas de mellora do curso anterior que se fixeron constar na correspondente memoria do departamento. Durante o curso, tratarase de farcer un seguimento da programación cunha periodicidade mensual. Comprobarase o grao de consecución dos obxectivos e faranse constar os aspectos destacados en torno ao discorrer do curso nas correspondentes reunións de departamento.

A avaliación do proceso de ensino pode realizarse nestes dous momentos:

- 1) ao remate de cada unidade didáctica, para identificar carencias no alumnado;
- 2) ao rematar cada trimestre, unha vez obtidos os resultados da avaliación.

En canto ao procedemento de seguimento, as ferramentas empregadas para analizar os indicadores de logro poden consistir en:

- folla de rexistro onde ir anotando os aspectos máis cuantificables;
- diario de aula;
- rúbrica de autoavaliación que facilite cuantificar o grao de consecución de aspectos concretos;
- estatísticas de resultados;
- cuestionarios e enquisas ao alumnado...

9. Outros apartados